

Nr 38.

Godkänd av första kammaren den 27 februari 1945.

Godkänd av andra kammaren den 27 februari 1945.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1945/46 i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk jämte i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 9.)

TILL KONUNGEN.

Postverket.

1:o) **Anskaffning av motorfordon.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder (bilaga 4, punkt 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1945) föreslagit riksdagen att till Anskaffning av motorfordon för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 550 000 kronor.

Förevarande anslag har tidigare varit avsett för anskaffning ej endast av motorfordon utan också av andra inventarier för postverkets behov. Riksdagen har ej funnit anledning till erinran mot den nu föreslagna begränsningen, vilken innebär att andra inventarier än motorfordon bekostas av driftmedel. Ett sådant förfaringssätt står i överensstämmelse med den praxis, som tillämpas vid de övriga affärsverken. Riksdagen har alltså bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Anskaffning av motorfordon* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 550 000 kronor.

2:o) **Nytt bangårdspostkontor i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att till Nytt bangårdspostkontor i Stockholm för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är närmast avsett för den del av nya bangårdspostkontoret, som skall utföras på den mark, där statens järnvägars ilgodsmagasin nu är beläget. Nämda magasin skall rivras i samband med den nybygg-

nad av ilgodsmagasinet, vartill riksdagen beviljat anslag under punkten 51. För ett rationellt genomförande av de båda byggnadsföretagen förutsättes alltså viss samordning av desamma och en viss samverkan mellan generalpoststyrelsen och järnvägsstyrelsen.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Nytt bangårdspostkontor i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

3:o) **Posthusbyggnad i Borås.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) har riksdagen till *Posthusbyggnad i Borås* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 160 000 kronor.

4:o) **Posthusbyggnad i Växjö.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) har riksdagen till *Posthusbyggnad i Växjö* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

5:o) **Posthusbyggnad i Köping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen till *Posthusbyggnad i Köping* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 597 500 kronor.

6:o) **Posthusbyggnad i Storuman.** Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att till *Posthusbyggnad i Storuman* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

Beträffande detta liksom ett antal under följande punkter upptagna förslag gäller, att de redan tidigare prövats av riksdagen, som uppfört anslag för ändamålet å beredskapsstat.

Vad nu förevarande anslag beträffar, har riksdagen, med godkännande av vad departementschefen på denna punkt anfört, bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Posthusbyggnad i Storuman* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 280 000 kronor.

7:o) **Inköp av tomt i Arvika.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) har riksdagen dels till *Inköp av tomt i Arvika* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor, dels ock medgivit, att den postverket tillhöriga fastigheten nr 2 i kvarteret Liljan i Arvika må försäljas till Arvika stad för en köpeskilling av 160 000 kronor.

8:o) **Inköp av tomter i Ljusdal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen till *Inköp av tomter i Ljusdal* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 20 000 kronor.

9:o) **Inredning av vindsvåningen i centralposthuset i Stockholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen till *Inredning av vindsvåningen i centralposthuset i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 425 000 kronor.

10:o) **Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 10) föreslagit riksdagen att till Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

Kostnaderna för den föreslagna nya byggnaden äro betydande. Vid frågans bedömande måste emellertid tagas i betraktande, att från postkontoret skall ombesörjas brevbäringen för en stadsdel, som redan nu räknar cirka 75 000 invånare och inom vilken bebyggelsen alltjämt är i livlig tillväxt.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Posthusbyggnad i Bromma i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

11:o) **Postverkets dispositionsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) har riksdagen såsom *Postverkets dispositionsanslag* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 160 000 kronor.

Telegrafverket.

12:o) **Tillbyggnad av telefonstationsbyggnad i Aspudden i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 12) föreslagit riksdagen att till Tillbyggnad av telefonstationsbyggnad i Aspudden i Stockholm för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 215 000 kronor.

Telefonväsendets starka utveckling under senare år har medfört, att stationerna på ett stort antal platser blivit i det närmaste fullbelagda, vartill kommer att deras utrustning blivit alltmera omodern och försliten. Trots rådande krisläge med brist på materiel och arbetskraft har det därför befunnits motiverat att ombygga eller nybygga vissa telefonstationer i samband varmed automatisering genomföres.

Vad nu närmast angår förevarande förslag om tillbyggnad av telefonstationen i Aspudden har riksdagen bifallit detsamma.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Tillbyggnad av telefonstationsbyggnad i Aspudden i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 215 000 kronor.

13:o) **Tillbyggnad av för post- och telegrafverken gemensam byggnad i Enskede i Stockholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen till *Tillbyggnad av för post- och telegrafverken gemensam byggnad i Enskede i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 285 000 kronor.

14:o) **Telefonstationsbyggnad i Saltsjöbaden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Saltsjöbaden* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 25 000 kronor.

15:o) **Telefonstationsbyggnad i Viggbyholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Viggbyholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 110 000 kronor.

16:o) **Telefonstationsbyggnad i Enköping.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Enköping* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 390 000 kronor.

17:o) **Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Gävle.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen till *Tillbyggnad av telefonstationsbyggnaden i Gävle* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

18:o) **Tillbyggnad av telegrafverkets fastighet vid Kaserntorget i Göteborg.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18) har riksdagen till *Tillbyggnad av telegrafverkets fastighet vid Kaserntorget i Göteborg* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 675 000 kronor.

19:o) **Telefonstationsbyggnad i Katrineholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Katrineholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 410 000 kronor.

20:o) **Telefonstationsbyggnad i Skara.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Skara* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 390 000 kronor.

21:o) **Telefonstationsbyggnad i Sollefteå.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Sollefteå* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 425 000 kronor.

22:o) **Telefonstationsbyggnad i Hallstahammar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen till *Telefonstationsbyggnad i Hallstahammar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

23:o) **Inköp av fastigheterna Jericho nr 23 och 24 i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att till Inköp av fastigheterna Jericho nr 23 och 24 i Stockholm för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 1 750 000 kronor.

Telegrafverket äger redan för närvarande på grund av tidigare under hand skedda förvärv större delen av kvarteret Jericho i Stockholm. Inom detta kvarter inrymmas telegrafverkets riks- och landsstationer jämte ett flertal andra stationer ävensom lokaler för vissa ganska utrymmeskrävande tjänste-

grenar. Riksdagen har funnit välbetänkt, att de till inköp föreslagna fastigheterna förvärvas, då nu så kan ske till pris, som får anses godtagbart.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Inköp av fastigheterna Jericho nr 23 och 24 i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 750 000 kronor.

24:o) **Inköp av en för post- och telegrafverken gemensam tomt i Ängelholm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen till *Inköp av en för post- och telegrafverken gemensam tomt i Ängelholm* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 140 000 kronor.

25:o) **Inköp av tomter i Halmstad.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen till *Inköp av tomter i Halmstad* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 165 000 kronor.

26:o) **Förrådsbyggnader jämte garage i Örebro.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen till *Förrådsbyggnader jämte garage i Örebro* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 325 000 kronor.

27:o) **Inköp av fastigheter.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen till *Inköp av fastigheter* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

28:o) **Riks- och landskablar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att till Riks- och landskablar m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 23 000 000 kronor.

Medel till riks- och landskablar m. m. hava tidigare inräknats i anslagen till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende samt till ersättningsanskaffningar och förnyelsearbeten, under vilka anslag också anvisades medel till andra telefon- och telegrafanläggningar samt vissa radioanläggningar. Dessa anslag föreslås nu uppdelade på ett flertal olika anslag. Riksdagen har godkänt förslaget såsom ägnat att skapa större överskådlighet i fråga om utgifterna till telefon- och telegrafväsendet.

Vad angår anslaget till riks- och landskablar m. m. har riksdagen beviljat detsamma. I vad mån arbetena kunna komma till utförande blir, såsom departementschefen anfört, i sista hand beroende på huru förhållandena med avseende å material och arbetskraft utveckla sig.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Riks- och landskablar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 23 000 000 kronor.

29:o) **Telefon- och telegrafstationer.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) har riksdagen till *Telefon- och telegrafstationer* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 15 000 000 kronor.

30:o) **Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 33 300 000 kronor.

Det svenska telefonväsendet har under krigsåren varit föremål för en stark expansion. Antalet telefonapparater, som vid utgången av år 1938 utgjorde 787 400, uppgick vid utgången av år 1944 till 1 150 000. Ökningen under år 1944 var 77 000 mot tidigare beräknade 60 000. Denna märkliga stegring har inträtt under en tid, kännetecknad av stor knapphet på anläggningsmateriel samt stora vanskligheter att skaffa erforderlig arbetspersonal. Att märka är också, att ifrågakvarande stegring inträtt trots verkställda höjningar av den inträdesavgift, som nya abonnenter ha att betala. Från och med ingången av år 1942 höjdes denna avgift från 20 till 50 kronor och från och med augusti samma år till 100 kronor. Uppmärksammas bör emellertid den lättnad, som för landsbygdens del samtidigt beretts genom vidgad befrielse för abonnent från att bekosta ledning till telefonstationen. Frikretsen omfattar redan nu en cirkelyta kring stationen med två kilometers radie. Inom 1944 års telefonkommitté överväges ytterligare utvidgning av denna frikrets liksom vissa andra förbättringar av landsbygdens telefonförhållanden.

För de ekonomiskt mera ogynnsamt ställda befolkningslagren måste en inträdesavgift av 100 kronor uppenbarligen verka rätt betungande. Det är självfallet önskvärt att inträdesavgiften, i den mån krigstidens anläggningssvårigheter lätta, kan återföras till en mera normal storleksordning.

Så länge nuvarande knapphetsläge fortfar, lär försiktighet vid planläggning av hithörande arbeten böra iakttagas. Riksdagen anser dock, att sådana mindre förbättringar och justeringar böra komma till stånd, som erfordras för att allmänhetens berättigade krav på en god och smidig kundtjänst må bli tillgodosedda.

Riksdagen har bifallit Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en nedsättning av det av telegrafstyrelsen begärda anslagsbeloppet, 38 300 000 kronor, med 5 000 000 kronor till 33 300 000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 33 300 000 kronor.

31:o) **Ny rundradiostation i Sundsvall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) har riksdagen till *Ny rundradiostation i Sundsvall* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

32:o) **Trådradioanläggningar i Norrland.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32) har riksdagen till *Trådradioanläggningar i Norrland* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

33:o) **Vissa rundradioanläggningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33) har riksdagen till *Vissa rundradioanläggningar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

34:o) **Ny kustradiostation på västkusten.** Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till Ny kustradiostation på västkusten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Anläggningen av ifrågavarande nya kustradiostation har blivit angelägnare allteftersom de nuvarande vid Nya varvet och Kungsbacka belägna stationerna blivit allt otillräckligare för sitt ändamål och föråldrade till sin utrustning.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Ny kustradiostation på västkusten* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

35:o) **Fartygsradiostationer m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen till *Fartygsradiostationer m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

36:o) **Markradiostationer för luftfarten.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 36) kommer riksdagen framdeles att meddela sitt beslut.

37:o) **Telegrafverkets dispositionsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) har riksdagen såsom *Telegrafverkets dispositionsanslag* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Statens järnvägar.

38:o) **Bangårdsarbeten i Ånge m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) har riksdagen till *Bangårdsarbeten i Ånge m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

39:o) **Utvidgning av spårsystemet i Teckomatorp.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen till *Utvidgning av spårsystemet i Teckomatorp* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

40:o) **Nya mötesplatser å linjen Falköping—Nässjö.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40) har riksdagen till *Nya mötesplatser å linjen Falköping—Nässjö* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

41:o) **Förlängning av mötesspår och anordnande av tredje tågväg å vissa stationer.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) har riksdagen till *Förlängning av mötesspår och anordnande av tredje tågväg å vissa stationer* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

42:o) **Gångbroar och gångtunnlar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) har riksdagen till *Gångbroar och gångtunnlar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

43:o) **Bangårdsmaskinerier.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) har riksdagen till *Bangårdsmaskinerier* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

44:o) **Fortsatt anläggning av dubbelspår.** Kungl. Maj:t har (punkt 44) föreslagit riksdagen att till Fortsatt anläggning av dubbelspår för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Av departementschefen har framhållits, att medan tidigare de arbetspolitiska synpunkterna varit dominerande vid bedömandet av frågan om anslag till dubbelspårsbyggen, svårigheterna att tillfredsställa trafikbehoven under de sistförflutna åren huvudsakligen blivit avgörande. I anledning härav må erinras, att järnvägar äro i en ovanligt hög grad konjunkturkänsliga företag och att trafikbelastningen även på de stora huvudlinjerna plägar starkt växla alltefter konjunkturerna. Härtill kommer att dubbelspårsbyggnader äro arbeten på mycket lång sikt. Även om järnvägsledningens möjligheter att förrenta det nedlagda kapitalet självfallet måste tillmätas avgörande betydelse, finner riksdagen det angeläget, att vid arbetenas fortsatta planläggning samsättningssynpunkterna ej alltför mycket undanskjutas. Såsom riksdagen redan tidigare med avseende å dessa företag haft anledning framhålla gör redan omsorgen om den anställda personalen det önskvärt, att onödigt hastiga och starka omkastningar i arbetenas omfattning undvikas.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Fortsatt anläggning av dubbelspår* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

45:o) **Rälsutbyten m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 45) föreslagit riksdagen att till Rälsutbyten m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Med godkännande av vad departementschefen anförde på denna punkt har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Rälsutbyten m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

46:o) **Diverse åtgärder för spårförstärkning.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) har riksdagen till *Diverse åtgärder för spårförstärkning* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

47:o) **Skenfria vägkorsningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) har riksdagen till *Skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

48:o) **Broar m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) har riksdagen till *Broar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

49:o) **Ombyggnad av stationshuset i Linköping.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49) har riksdagen till *Ombyggnad av stationshuset i Linköping* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

50:o) **Ombyggnad av stationshuset i Edsbyn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50) har riksdagen till *Ombyggnad av stationshuset i Edsbyn* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 130 000 kronor.

51:o) **Nytt ilgodsmagasin m. m. vid Stockholms centralstation.** Kungl. Maj:t har (punkt 51) föreslagit riksdagen att till Nytt ilgodsmagasin m. m. vid Stockholms centralstation anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen tidigare i samband med frågan om nytt bangårdspostkontor anfört (punkt 2) får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Nytt ilgodsmagasin m. m. vid Stockholms centralstation* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

52:o) **Personalhus m. m. i Karlskrona.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52) har riksdagen till *Personalhus m. m. i Karlskrona* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

53:o) **Utvidgning av enrumslägenheter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) har riksdagen till *Utvidgning av enrumslägenheter* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

54:o) **Modernisering av bostadslägenheter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) har riksdagen till *Modernisering av bostadslägenheter* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

55:o) **Växel- och signalsäkerhetsanläggningar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) har riksdagen till *Växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

56:o) **Telefonanläggningar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att till Telefonanläggningar m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 3 280 000 kronor.

Ifrågavarande modernisering av statsbanornas telefonsystem får anses ingå som ett led i arbetet på att hålla det svenska järnvägsväsendet på en tidsenlig och driftsduglig nivå.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till *Telefonanläggningar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 280 000 kronor.

57:o) **Elektriska belysningsanläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57) har riksdagen till *Elektriska belysningsanläggningar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 210 000 kronor.

58:o) **Anläggningar för elektrisk tågdrift.** Kungl. Maj:t har (punkt 58) föreslagit riksdagen att till *Anläggningar för elektrisk tågdrift* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 7 135 000 kronor.

Ifrågavarande anslag kan synas till beloppet betydande. Det avser emellertid att möjliggöra vissa tekniska förbättringar i tågdriften, med vilkas genomförande ansetts ej böra anstå. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till *Anläggningar för elektrisk tågdrift* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 7 135 000 kronor.

59:o) **Elektrifiering av linjen Östersund—Storlien.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) har riksdagen till *Elektrifiering av linjen Östersund—Storlien* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 400 000 kronor.

60:o) **Elektrifiering av linjen Stockholm—Tillberga—Köping.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60) har riksdagen till *Elektrifiering av linjen Stockholm—Tillberga—Köping* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 12 940 000 kronor.

61:o) **Utbyggnad av lokstationen vid Malmö centralstation.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61) har riksdagen till *Utbyggnad av lokstationen vid Malmö centralstation* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

62:o) **Tillbyggnad av rälsbusssgaraget i Jokkmokk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62) har riksdagen till *Tillbyggnad av rälsbusssgaraget i Jokkmokk* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

63:o) **Tillbyggnad av lokstallet m. m. i Arvidsjaur.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63) har riksdagen till *Tillbyggnad av lokstallet m. m. i Arvidsjaur* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 125 000 kronor.

64:o) **Tillbyggnad av lokstallet i Umeå.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64) har riksdagen till *Tillbyggnad av lokstallet i Umeå* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 125 000 kronor.

65:o) **Magasin för elektrolokdetaljer m. m. i Örebro.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) har riksdagen till *Magasin för elektrolokdetaljer m. m. i Örebro* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 225 000 kronor.

66:o) **Tillbyggnad av vagnverkstaden i Bollnäs.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66) har riksdagen till *Tillbyggnad av vagnverkstaden i Bollnäs* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

67:o) **Hetvattenvärmeledning i vagnverkstaden i Notviken.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) har riksdagen till *Hetvattenvärmeledning i vagnverkstaden i Notviken* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 115 000 kronor.

68:o) **Marketenteribyggna d i Notviken.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68) har riksdagen till *Marketenteribyggna d i Notviken* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

69:o) **Verkstadsmaskiner m. m.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) har riksdagen till *Verkstadsmaskiner m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 150 000 kronor.

70:o) **Radioorganisation. Vissa anordningar för järnvägsstyrelsen. Skydd för inmatningsstationer. Kontaktledningsmateriel. Verktyg m. m. för reparationsberedskapen. Trupptransporteffekter. Mobiliseringsförråd. Värmetransformatorer.** Kungl. Maj:t har (punkt 70) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1945/46 anvisa följande investeringsanslag, nämligen till Radioorganisation 500 000 kronor, till Vissa anordningar för järnvägsstyrelsen 200 000 kronor, till Skydd för inmatningsstationer 1 600 000 kronor, till Kontaktledningsmateriel 150 000 kronor, till Verktyg m. m. för reparationsberedskapen 120 000 kronor, till Trupptransporteffekter 120 000 kronor, till Mobiliseringsförråd 140 000 kronor samt till Värmetransformatorer 225 000 kronor.

Riksdagen har beviljat anslag för ifrågavarande beredskapsändamål med sammanlagt 3 055 000 kronor eller alltså i samma begränsade utsträckning Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för budgetåret 1945/46 anvisat följande investeringsanslag, nämligen till

<i>Radioorganisation</i>	kronor	500 000
<i>Vissa anordningar för järnvägsstyrelsen</i>	»	200 000
<i>Skydd för inmatningsstationer</i>	»	1 600 000
<i>Kontaktledningsmateriel</i>	»	150 000
<i>Verktyg m. m. för reparationsberedskapen</i>	»	120 000
<i>Trupptransporteffekter</i>	»	120 000
<i>Mobiliseringsförråd</i>	»	140 000
<i>Värmetransformatorer</i>	»	225 000.

71:o) **Nyanskaffning av ånglok.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 71) kommer riksdagen framdeles att meddela sitt beslut.

72:o) **Ombyggnad av ånglok.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72) har riksdagen till *Ombyggnad av ånglok* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 55 000 kronor.

73:o) **Nyanskaffning av elektrolok.** Kungl. Maj:t har (punkt 73) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av elektrolok för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 4 275 000 kronor.

Med beaktande av att förevarande anslag avser anskaffning av bland annat elektrolok, vilka ursprungligen ansetts erforderliga av militära skäl men numera befunnits oundgängligen nödvändiga även för den normala trafiken, har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Nyanskaffning av elektrolok* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 4 275 000 kronor.

74:o) **Ombyggnad av elektrolok.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74) har riksdagen till *Ombyggnad av elektrolok* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 285 000 kronor.

75:o) **Nyanskaffning av rälsbussar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75) har riksdagen till *Nyanskaffning av rälsbussar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

76:o) **Nyanskaffning av lokomotorer.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76) har riksdagen till *Nyanskaffning av lokomotorer* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 450 000 kronor.

77:o) **Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 77) föreslagit riksdagen att till Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 13 260 000 kronor.

Av 1944 års riksdag anfördes vid beviljandet av motsvarande anslag, att en stark återhållsamhet ifråga om beställningar av person- och resgodsvagnar vore befogad med hänsyn till rådande anskaffningssvårigheter och med tanke också på den omkastning i trafikläget, som en övergång till fredsförhållanden kunde väntas medföra. Det nyanskaffningsprogram, som nu framlagts, får emellertid anses försiktigt avvägt. Såsom av järnvägsstyrelsen närmare utvecklats är nämligen statsbanornas persontrafikmateriel liksom för övrigt också godsvagnsparken i behov av stark förnyelse efter den alltmera framträdande förslitning, för vilken den varit utsatt under krigsårens högtrafik. Härtill kommer att ett stort antal vagnar äro av sådana äldre typer, att de redan varit utrangerade om mera normala trafikförhållanden rått.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Nyanskaffning av person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 13 260 000 kronor.

78:o) **Ombyggnad av person- och resgodsvagnar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78) har riksdagen till *Ombyggnad av person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 985 000 kronor.

79:o) **Nyanskaffning av postvagnar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79) har riksdagen till *Nyanskaffning av postvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 330 000 kronor.

80:o) **Nyanskaffning av godsvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 80) föreslagit riksdagen att till *Nyanskaffning av godsvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 7 650 000 kronor.

Under beaktande av att förevarande plan för nyanskaffning av godsvagnar begränsats till vad som kan erfordras vid en antaglig efterkrigsnivå har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Nyanskaffning av godsvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 7 650 000 kronor.

81:o) **Ombyggnad av godsvagnar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81) har riksdagen till *Ombyggnad av godsvagnar* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 2 200 000 kronor.

82:o) **Garagebyggnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82) har riksdagen till *Garagebyggnader m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 630 000 kronor.

83:o) **Nyanskaffning av bilmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83) har riksdagen till *Nyanskaffning av bilmateriel* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 3 170 000 kronor.

84:o) **Ombyggnad av bilmateriel.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84) har riksdagen till *Ombyggnad av bilmateriel* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 870 000 kronor.

85:o) **Förvärv av billinjer.** Kungl. Maj:t har (punkt 85) föreslagit riksdagen att till *Förvärv av billinjer* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

I motionen I: 136 har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till *Förvärv av billinjer* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Under erinran att hithörande principfrågor vore under utredning har departementschefen föreslagit en begränsning av anslagsbeloppet till 500 000 kronor. Av motionärerna har emellertid framhållits som ett önskemål, att för förvärvande av billinjer, vilkas inköp kan ur statens utgångspunkter anses önskvärt, borde finnas disponibelt ett så stort kapital, att det icke kan riskeras, att ett inköpstillfälle försittes på grund av bristande tillgång till medel för inköpet. Genom ett sådant försittande kunde nämligen trafikfrågans lösning för stora bygder i landet komma att få en sämre och mindre ändamålsenlig lösning än vad som annars kunnat åstadkommas. Med hänsyn till dessa motionsvis anförda synpunkter har riksdagen beviljat ett till 1 000 000 kronor förhöjt anslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 136, till *Förvärv av billinjer* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

86:o) **Statens järnvägars dispositionsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86) har riksdagen såsom *Statens järnvägars dispositionsanslag* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 10 500 000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

87:o) **Kraftstation vid Nämforsen.** Efter det departementschefen inledningsvis framlagt vissa synpunkter på den närmaste framtidens utbyggnadsprogram för statens vattenfallsverk har Kungl. Maj:t (punkt 87) föreslagit riksdagen att till Kraftstation vid Nämforsen för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

Sedan utgången av år 1938 har den elektriska energiåtgången ökat med 50 procent. Statens vattenfallsverks växande andel i kraftförsörjningen är påfallande. Denna andel har under krigsåren stigit från 34 till 40 procent. Vad särskilt år 1944 beträffar har energiförsörjningen tack vare ovanligt stora krafttillskott från nya kraftanläggningar samt den ovanligt rikliga nederbörden varit god. För den närmaste framtiden anses däremot utsikterna mindre säkra. Läget under vintern 1945—46 bedömes kunna bli kritiskt, om sommaren blir nederbördsfattig.

Även bedömt på längre sikt och med hänsyn tagen till de nya både statliga och privata kraftverk, som äro under byggnad, anses läget vara sådant att det motiverar ytterligare nybyggnader. Vissa rätt betydande leveranser av kraft för krigsproduktion kunna visserligen väntas bortfalla, men å andra sidan bör räknas med nya kraftbehov för exportindustrierna, vartill kommer det av riksdagen redan tidigare påpekade, i och för sig glädjande förhållandet att inom den elektriska kraftproduktionen en förbrukningsnivå, som en gång uppnåtts, plägar ej endast bestå utan även bilda utgångsläge för nya stegringar.

På grund av den betydelse, riklig tillgång till elektrisk kraft har för landets hela näringsliv liksom för övrigt för landets allmänna utveckling, vill riksdagen uttala sin anslutning till departementschefens här framlagda utbyggnadsprogram, vilket innebär att ej endast nu pågående kraftverksbyggen snarast möjligt fullbordas utan även att därutöver vissa nya arbeten i form av kraftstationsbyggen, sjöregleringar m. m. igångsättas.

Vad angår utbyggnaden av den i Ångermanälvens flodområde belägna Nämforsen, får riksdagen erinra, att beslut härom redan fattats vid 1944 års riksdag. Det anslagsbelopp å 9 000 000 kronor, som nu begäres för arbetenas planemässiga fullföljande, har riksdagen beviljat.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *Kraftstation vid Nämforsen* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

88:o Kraftstation vid Forsmoforsen. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88) har riksdagen till *Kraftstation vid Forsmoforsen* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

89:o Kraftstation vid Hölleforsen. Kungl. Maj:t har (punkt 89) föreslagit riksdagen att till *Kraftstation vid Hölleforsen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Med åberopande av vad riksdagen inledningsvis under punkten 87 anfört får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Kraftstation vid Hölleforsen* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

90:o Tilloppstunnel och dämningshöjning vid Porjus kraftstation. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90) har riksdagen till *Tilloppstunnel och dämningshöjning vid Porjus kraftstation* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

91:o Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde. Kungl. Maj:t har (punkt 91) föreslagit riksdagen att till *Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde* för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Här förevarande punkt och den nästföljande avse sjöregleringar. Dessas genomförande är emellertid beroende bland annat på den snabbhet, varmed vissa hithörande rättsfrågor kunna behandlas av vattendomsstol. Riksdagen finner angeläget, att sådana anordningar träffas, att ej dessa för vår kraftförsörjning i nuvarande krisläge betydelsefulla regleringsåtgärder genom den rättsliga handläggningen onödigt fördröjas.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Regleringsåtgärder i Ångermanälvens flodområde* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

92:o) **Reglering av sjöar inom Indalsälvens flodområde.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92) har riksdagen till *Reglering av sjöar inom Indalsälvens flodområde* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 700 000 kronor.

93:o) **Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk.** Kungl. Maj:t har (punkt 93) föreslagit riksdagen att till Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 18 000 000 kronor.

Riksdagen har bifallit förevarande förslag. Huruvida de avsedda anläggningsarbetena skola kunna utföras blir, enligt vad departementschefen framhållit, dock i sista hand beroende på materialläget och arbetsmarknadsförhållandena. Även om, såsom riksdagen tidigare antytt, den allmänna prognosen beträffande möjligheterna till den elektriska kraftens avsättning för närvarande ställa sig gynnsamma, lära emellertid också de framtida konjunkturutsikterna kunna komma att inverka på bedömningen av i vilken utsträckning anslaget skall användas.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 18 000 000 kronor.

94:o) **Inköp av vattenfall och fastigheter.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94) har riksdagen till *Inköp av vattenfall och fastigheter* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

95:o) **Mindre utvidgningar av förefintliga kraftstationsanläggningar och mindre regleringsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95) har riksdagen till *Mindre utvidgningar av förefintliga kraftstationsanläggningar och mindre regleringsföretag m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

96:o) **Statens vattenfallsverks dispositionsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96) har riksdagen såsom *Statens vattenfallsverks dispositionsanslag* för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Stockholm den 27 februari 1945.

Med undersätlig vördnad.